

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

7. De consecratione calicis vel patenæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

CAP. VI.

De Consecratione Cœmeterij.

Sicut Ecclesiæ consecrantur, ut in ea oretur, res diuina fiat & ministrantur Ecclesiastica Sacramenta: sic etiam Cœmeterium consecratur, ut in eo Christiani sepeliuntur. Olim enim non in ecclesijs sed in cœmeterijs sepeliebantur. Vnde Romæ extant multa Cœmeteria consecrata ad sepulturam Christianorum.

Cœmeterium nomen est Græcum, teste Athenæo lib. 4. cap. 5. Domus in qua hospites dormire, & requiescere solebant, à Cretensibus Cœmeterium vocabatur: in nouo testamento, dormite mortui dicuntur. *Ioan. 11. 2. Thissal. cap. 4.* quia sint reuerti, & iterum victuri. Vnde Christiani principio nascentis euangelicæ ecclesiæ cœmeteria appellauerunt loca, in quibus credentes, siue fideles sepeliebantur quasi dormituri, in quibus requiescerent suo tempore resurrecturi. Olim Episcopi, & ceteri Clerici, ac Christiani in Cœmeterijs conuentus faciebant, psalmos cantabant, preces ad Deum fundebant. *Clem. lib. 6. Constit. cap. 29. Athan. in Apologia sua. Calliod. lib. 5. hist. Tripart. c. 3.* cœmeterium pro Oratorio accipit.

Imperatores Ethnicis Christianos à cœmeterijs arcebant, cum eos persequerentur: restituebant vero illis cœmeteria, cum persecutionem remittebant. *Euseb. lib. 6. cap. 13. lib. 7. cap. 11. lib. 9. c. 2.*

Item cœmeteria in oppidis, & extra oppida extruebantur, & muris cingebantur, ut constat ex cœmeterijs vrbis Romæ.

Cautum erat, ne in ecclesia mortui sepelirentur, sed in cœmeterijs, & quibus. c. nullus. c. precipiendum. 13. q. 2. ex concilio Triburense, Namasense, & Vascense.

Imperatoribus, Regibus & Principibus, datum est cursu temporis, ut intra ecclesiam sepelirentur: nam etiam illi principio extra ecclesiam sepeliri solebant, ut constat ex *Chrysost. hom. 66. ad populum Antiochenum, Nicephor. lib. 14. cap. 58.*

Primo queritur, An cœmeterium consecrari debeat, & à quo? Debet consecrari, & non nisi ab Episcopo proprio, vel ab alieno, ex consensu tamen proprio, non aliter: alioqui si ab episcopo consecratum non sit, non est locus idoneus & legitimus, hoc est, religiosus & sacer ad sepulturam Christianorum. Et sicut ecclesia aliquando non consecratur, sed benedicitur ab episcopo, & deputatur ad diuina: sic etiam cœmeterium potest ab episcopo benedici tantum, & ad sepulturam mortuorum destinari.

Secundo queritur, Quor & quibus modis cœmeterium polluitur? Polluitur totidem eisdem, quor, & quibus ecclesia, & præterea speciatim polluitur, polluta ecclesia, si est illi cœmeterium contiguum, *cap. 1. de consec. Eccles. in 6.* Sic quoque interdicta ecclesia, interdictum etiam cœmeterium illi coniunctum. *Si cœmeteria de sent. excommunic. in 6.* non tamen polluitur ecclesia cœmeterio polluto, quamuis illi contigua. *c. 1. de consec. Eccles. citato.* At si cœmeterium non sit ecclesiæ coniunctum, non polluitur, quamuis violetur ecclesia, illud enim ut pro polluto habeatur, necesse est, ut forsium per se violetur. *cap. 1. de consec. eccles. prædicto.*

Tertio queritur, Quid dicendum, si duo cœmeteria fuerint ita sibi vicina, ut inter ea solum sit medius vnus paries, an vno eorum polluto alterum pollutum censetur? Minime, etiam si in pariete sit porta, per quam ex vno ad alterum transeat: quia reuera sunt duo cœmeteria, quæ pariete diuiduntur. *Doctores in cap. 1. de consec. eccles. in sexto.*

Quid si in porta illa fiat humani sanguinis vel feminis effusio, tunc cœmeteria polluta habentur? Respondet Geminus in cap. 1. de consec. eccles. in sexto. distinguendo. Si porta est vni eorum vicinior, illud tantum cœmeterium pollutum censetur: si vero porta sit in medio eorum, illud pro polluto habetur, cuius causa paries, & porta facta est: argumento sumpto ex *l. c. si non sunt, ff. de auro, & argento*

lega. vbi dicitur: *Speltamus, quæ res cuius rei ornanda causa fuerit adhibita, non quæ sit pretiosior.* Si autem dubitatur, cuius causa sit paries extractus, videtur principaliter factus, ut duo sint cœmeteria: ac proinde vtrumque pollutum est, quia tunc porta in pariete adhibita, causa vtriusque facta videtur esse.

Quarto queritur, Quomodo & à quo cœmeterium pollutum sit reconciliandum? Respondeo, eodem modo reconciliari debere, quo reconciliatur ecclesia per episcopum aspersione aquæ per ipsam solemniter sacratæ: si vero sit tantummodo benedictum ab episcopo, reconciliatur per simplicem sacerdotem, & aspersionem aquæ lustralis, hoc est, per presbyterum benedictæ.

Quinto queritur, An quando cœmeterium consecrandum, vel reconciliandum est, corpora excommunicatorum, vel Paganorum, siue eorum, qui cum baptizati non essent, sunt ibi sepulti, sint extra cœmeterium eicienda? Respondeo, si discerni queant à corporibus Christianorum, eicienda esse: nec tamen fidelium corpora, quamuis in cœmeterio sepulta, ab excommunicatis, vel Schismaticis, vel Paganis, exhumanda sunt, *c. A nobis, de Sacramentis non iterandis.*

CAP. VII.

De Consecratione Calicis, vel Patenæ.

De hac re egi in 1. part. lib. 10. cap. 28. quatenus Calix, & Patena requiruntur ad Missæ sacrificium faciendum. Præsentis loco agam paulo plenius, & clarius, & præcise de consecratione Calicis, quatenus est quedam res ecclesiæ.

Primo queritur, An calix consecrari debeat, & à quo? Respondeo, consecrari debere, & non nisi per episcopum proprium loci, vel alienum, consensu proprio. Consecratur autem vñctione Chrismatis in exteriori superficie adhibita.

Secundo queritur, An Abbates, & Priores, qui vtuntur insignibus episcopalibus, & iurisdictionem episcopalem habent, possunt calices consecrare? Card. in *Clem. Astendentes, de statu Regular. §. statumus*, sentit posse, non quidem iure, sed consuetudine. At Geminus, Francus, Anchar. & Glossa in *c. Abbates, loco citato*, censent non posse iure, vel consuetudine, quia talis consecratio est Ordinis episcopalis, non iurisdictionis, At ea, quæ Ordinis episcopalis sunt, nequeunt alijs competere, etiam præscriptione, vel consuetudine, sed tantum privilegio Romani Pontificis. Nihilominus vera est prima sententia, quando talis consuetudo est iure communi approbata, vel Romani Pontificis tacito consensu permixta: secus non item: quoniam ea, quæ sunt Ordinis episcopalis, ex iure Canonico, siue diuino, nequeunt consuetudine alijs, quam episcopis conuenire, nisi eam consuetudinem, vel ius commune comprobeat, vel Rom. Pont. permittat.

Tertio queritur, An calix argenteus, & consecratus, si inauratur, hoc est, auro tegatur, amittat consecrationis formam? Ioannes Selua de beneficiis, part. 1. quest. 5. nu. 99 censet non amittere, quia alioqui dicendum quoque esset, formam consecrationis perire ecclesiæ consecratæ, eo ipso, quo parietes dealbantur, aut picturis ornantur: quamuis, inquit, honestum esset, ut calix sic inauratus, aqua exorcizata, siue lustrali lauaretur, propter pollutorum manuum contractum, & propter materiam profanæ additionem.

Ex altera parte videtur calix factus esse profanus: nam qui mutat, vel addit materiam, nouum opus videtur facere. *l. 1. §. Opus nouum, ff. de operis nouis nunciatione.* Item, quia consecrationis forma desinere videtur, noua superficie inducta: certe si calix esset argenteus, & consecratus, & traderetur aurifici inaurandus, deberet prius tot ictibus perenti, ut consecrationis forma simul in totum periret

qua

qua percute fieret profanus, vt sic ab aur. sic licite tangi possit, & inaurari: alio qui enim calicem adhuc sacrum habentem, non possit licite aurifex manib. contrahere. Nihilominus tamen sine licite, siue secus aurificis manibus profanis tangatur, si inauratur, videtur consecrationem amittere, quia est alia superficies, & antiqua esse desinit: & calicis consecratio in superficie consistit. Ita videtur sentire Angelus, Rosella, Syluester, Tabien. Armilla, cum ait in verbo *Calix: cum calix argentus donatur* (vt ipsi loquantur) id est, auro tegitur, indiget consecratione. Sic dixi par. 1. *Inst. Moral. li. 10. c. 28. q. 4.* aliud est de parietib. ecclesie consecrata, si dealbentur, vel in eis aliqua depingantur: quia consecratio inest in crusta parietis, quae non perditur, si paries dealbetur.

Quarto quaeritur, An calix inauratus, & consecratus amittat consecrationis formam, si auro nudetur? Quidam aiunt: cum calicis consecratio in superficie consistat, fit inde, vt si calix inauratus nudetur auro, indigeat denuo consecratione. Ratio eorum est, quia percute auro, perit quoque superficies, & proinde consecratio. Sed hoc, meo iudicio, locum habet, quando simul, & in totum aurum perit vi, vel arte, vel calu aliquo, & in eo tantum consecratio calicis consistebat: Alioqui enim secus esset, si aurum ipso vsu quotidiano atteratur, & decidat, vt quae proxime sequenti dicam.

Quinto quaeritur, An pereat consecratio calicis quotidiano vsu, quo aurum atteritur, & desinit? Praedicti Auctores Angelus, Rosella, Sylu. Armil. Tabien. aiunt vsu ipso non perire consecrationem, nec esse idem Iuris de calice consecrato, qui nudatur auro, quod Iuris est de parietibus Ecclesie consecratae, qui crustam amittunt: nam parietes nudati crusta iterum consecrari debent. *Glossa in cap. Ecclesie. de consec. dist. 1.* quia in crusta in parietem inducta consistit tantummodo consecratio ecclesie: At consecratio calicis inaurati non videtur solum in auro inherere, quia aurum tam subtiliter in argento ponitur, vt consecratio argentum penetret, & in eo quoque maneat.

An vero si vsu auri, & argenti superficies periret, consecrationis quoque forma esse omnino desineret, & calix profanus redderetur, & licite possit ab aurifex tangi, & inaurari, ac proinde iterum consecrari deberet. Denique quoties calix denuo inauratur, id est, auro tegitur, denuo est consecrandus, quia in eo noua est inducta superficies, & antiqua perijt, & consecratio in superficie consistit.

Sexto quaeritur, Vndenam fit inducta consuetudo, qua Praelati, vel Aeditui, antequam calicem consecratum tradant aurifici iterum inaurandum, quibusdam ictibus percussant: Rosella, Tabien. & Armilla, dicunt in Iure non inueniri, quod calix consecratus quibusdam ictibus percussus fiat profanus.

Dicendum existimo, tot ictus aliquando in calicem infigi, vt reuera consecrationis forma, qua factus est sacer, in totum esse desinat, eo quod illis ictibus, ex toto decidat, ac pereat superficies multo iam vsu attrita, & attenuata. Consuetudo igitur inducta est hac ratione, vt calix profanus aurificis manib. licite tangi possit, ictibus quibusdam percussus, quia bona fide creditur, adhuc ex parte formam consecrationis manere, quamuis vsu sit calicis superficies tenuis, ac subtilis effecta: bona quoque fide putatur, huiusmodi ictibus superficiem calicis vsu ipso attenuatam in totum perire, atque ita consecrationis formam desinere, ex quo fit, vt licite possit profanis manib. tangi: & proinde consequens est, vt calix denuo sit consecrandus, postquam est denuo inauratus, quia vt dixi, alia est superficies inducta, veteri abiecta.

Septimo quaeritur, An calix consecrationis formam amittat, cum scyphus eius in totum a pede separatur, & iterum illi coniungitur? prima par. *Institutionum Moralium libro 10. cap. 28. questione 7.* dixi esse communem sententiam, amittere. Sic enim Paludanus in 4. dist. 13. qu. 2. art. 5.

conclus. 2. a quo acceperunt S. Anton par. 3. tit. 13. cap. 6. §. 5. Angelus, Rosell. Syluest. Tabien. Aiunt illa in verbo calix. hoc porro locum habet in calice, qui frangitur, coque scyphus separatur a pede: nam eo ipso calix non potest amplius inherere diuinis vsibus, ad quos consecratus est: & quamuis scyphus, & pes iterum coniungantur, denuo tamen indigent consecratione, sicut Ecclesia, si corruat, quamuis ex eisdem lapidib. reparatur, est denuo consecrandus: neque enim reparata, eadem est, quae antea: quemadmodum naus, si ex toto simul dissoluatur, & ex eisdem tabulis reficiatur, non est eadem, quae fuit, ac esse desijt. Item calix, quando cumque consecrationis formam perdit, denuo consecrari debet.

Octauo quaeritur, Quomodo S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. dicat, calicem nullius superioris auctoritate posse fieri profanum, quamdiu manet integer? nam si hoc est verum, nunquam calix fiet profanus, etiam si amittat totam superficiem inauratam, & consecratam, eo quod eo calu adhuc manet integer. Item 2. 2. questione 39. art. 3. ait, Omnes consecrationes Ecclesie sunt immobiles manente re: quae consecratur, sicut etiam patet in rebus inanimatis, nam altare semel consecratum, non consecratur iterum nisi fuerit dissipatum. Respondeo, non esse a communi sententia recedendum, quae ait consecrationem calicis in superficie consistere, & ideo si pereat superficies, desinit consecrationem, nec credendum est, S. Thomam locis citatis cum opinione communi pugnare: bene interpretari debemus, cum ait, calicem nullius superioris auctoritate posse fieri profanum, quamdiu manet integer, videlicet non solum, quod attinet ad partes substantiales, sed etiam quod attinet ad partes quantitatis, & calix si superficiem amittat, tamen si idem maneat, qui antea secundum substantiam, non tamen secundum quantitatem.

In dubium tamen vocatur, an pereat consecratio calicis, qui ita est a principio elaboratus arte, vt scyphus a pede amoueri, & iterum coniungi pro arbitrio nostro facile queat: Dixi de hoc d. 1. par. *Inst. Moral. lib. 8. cap. supra citata.*

Nono quaeritur, Ex qua materia debeant calix, & patena constare? Hanc quaestionem tractauit 1. par. li. 10. c. 28. qu. 3. De Altari, & de materia eiusdem, & de caeteris quae in eo iure communi requiruntur, egi 1. par. lib. 10. cap. 27. q. 3. §. seqq.

De benedictione, qua benedicuntur corporalia, & palae Altaris, & caeterae vestes, quib. sacerdos vtitur in Missae sacrificio, dixi etiam par. 1. li. 10. c. 28. q. 8. §. seqq.

Vltimo quaeritur, An per huiusmodi Ecclesiasticas consecrationes rerum anima & vita careantur aliquid imprimatur? S. Thom. 3. par. qu. 83. ar. 3. ad tertium respondet, huiusmodi consecrationes non fieri, eo quod ligna, lapides, & caeterae res animae expertes, sint diuinae gratiae capaces: sed quia quaedam spiritualem virtutem consequuntur, qua credentium fides, & pietas excitatur, sicutque homines ad diuinam promptiores, & aptiores, nisi frigida eorum corda virtutem illam impediunt.

Sed merito quis dubitet, quae nam sit virtus illa spiritualis? Respondet Sor. in 4. dist. 13. q. 2. ar. 3. *vers. Quod in erroribus*, esse virtutem quandam instrumentariam, non quod sit qualitas quaedam impressa, & inherens reb. sed quod per consecrationem res diuinis vsibus deputantur, vt fiat veluti quaedam instrumenta Dei, quib. ipse assistens vtitur ad excitandam credentium mentem ad fidem, & pietatem.

CAP. VIII.

De Immunitate Ecclesiarum.

Exat in Iure Canonico titulus de Immunitate Ecclesiarum, vnde apud Summistas est verbum, Immunitas. Est autem Immunitas, vacatio à muneribus, officijs, & o-

peribus.